

POLITIET

SØR-ØST POLITIDISTRIKT

Kriminalitet og utviklingstrekk 2021

Innhold

1. Innledning	3
1.1. Data og tallgrunnlag	3
2. Kriminalitetsutvikling	4
2.1. Generell utvikling.....	4
2.2. Utvikling for utvalgte undergrupper.....	5
2.3. Koronapandemien.....	6
2.4. Koronalovbrudd	9
3. Ungdomskriminalitet	10
4. Straffesaksbehandling	11
5. Psykiatrioppdrag	13
6. Politirådssamarbeid.....	14

1. Innledning

Denne rapporten inneholder statistikk over anmeldte lovbrudd, kriminalitetsutvikling og straffesaksbehandling for 2021 sammenlignet med 2020, og de siste fem årene (2017-2021) i Sør-Øst politidistrikt.

I 2021 har det norske samfunnet og samfunnet for øvrig fortsatt vært preget av koronapandemien og påfølgende smitteverntiltak. Dette påvirker også kriminalitetsbildet, politiets oppgaver og arbeidsflyt.

Et særlig satsningsområde for distriktet i året som kommer, er det lokale politirådssamarbeidet med kommunene. Høsten 2021 har distriktet også gjennomført en egevaluering av dette samarbeidet så langt.

Årets rapport inneholder et kapittel som omhandler pandemien spesielt, og om vi kan se utslag av den på straffesakstallene. I tillegg ser vi spesielt på ungdomskriminalitet, psykiatrioppdrag og det nevnte politirådssamarbeidet.

1.1. Data og tallgrunnlag

Tallgrunnlaget i denne rapporten bygger på data fra politiets straffesaksregister (STRASAK), men vi opererer med to forskjellige uttrekk. Statistikk over anmeldelser og kriminalitetsutvikling (kapittel 2-3) omfatter straffbare forhold som har *gjerningssted* i Sør-Øst politidistrikt og som har *registreringsdato* i perioden 01.01.2017-31.12.2021. Det dekker kun kriminalitet som er anmeldt og altså kjent for politiet. Antall anmeldelser påvirkes av faktorer som publikums anmeldelsesvillighet, oppdagelsesrisiko, politiets kontrollvirksomhet, prioriteringer og registreringsrutiner. Disse faktorene varierer med type lovbrudd.

Statistikk for *straffesaksbehandling* (kapittel 4) bygger på data om saker som er ferdig behandlet. Det vil si at saken har *oppklaringsdato* i perioden 01.01.2017-31.12.2021. Registreringsdato kan være utenfor denne perioden. Videre bygger dette uttrekket på saker der Sør-Øst politidistrikt har ansvar for etterforskningen, og altså er *eierdistriktet*. Geografisk gjerningssted kan være utenfor distriktet.

For begge uttrekkene er data hentet ut pr. 12. januar 2021. Tallene er bevegelige og kan variere med uttrekk på ulike tidspunkt.

Mars 2022.

2. Kriminalitetsutvikling

2.1. Generell utvikling

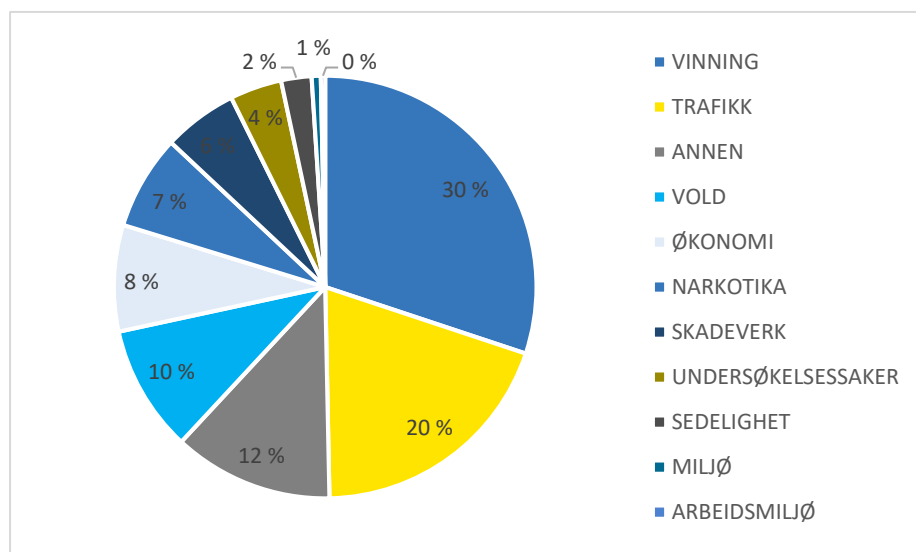
I 2021 ble det registrert totalt 34 999 anmeldelser med gjerningssted i Sør-Øst politidistrikt. Antall anmeldelser totalt er noe lavere enn i 2021, og det har vært en jevn nedgang de siste fem årene. Nedgangen har vært størst for narkotikarelaterte anmeldelser. Vi ser også en markant nedgang for vold, trafikk og sedelighet siden 2017. For miljø saker så vi en markant økning i antall saker fra 2019 til 2020, men antall saker 2021 er omtrent på samme nivå som i 2020.

Det siste året har nedgangen vært størst for narkotikarelaterte lovbrudd. Derest for økonomi og trafikkrelaterte lovbrudd. Det kan hende at noe av denne nedgangen skyldes effekter av smittevernstiltak som har ført til mindre reisevirksomhet og trafikk.

Tabell 1 Anmeldte lovbrudd etter kriminalitetstype, 2017-2019

Antall saker	År					Diff % 2017- 2021	Diff % 2020- 2021
	2017	2018	2019	2020	2021		
Kriminalitetstype	2017	2018	2019	2020	2021		
ØKONOMI	3066	3356	3299	3205	2846	-7,2 %	-11,2 %
VINNING	11052	11061	11158	11277	10534	-4,7 %	-6,6 %
VOLD	3958	4177	3959	3493	3392	-14,3 %	-2,9 %
SEDELIGHET	908	949	769	742	814	-10,4 %	9,7 %
NARKOTIKA	5455	4668	4015	3797	2536	-53,5 %	-33,2 %
SKADEVERK	2048	2055	2041	2227	1988	-2,9 %	-10,7 %
MILJØ	167	133	168	270	244	46,1 %	-9,6 %
ARBEIDSMILJØ	112	129	128	123	116	3,6 %	-5,7 %
TRAFIKK	8015	7354	7308	7679	6853	-14,5 %	-10,8 %
UNDERSØKELSESSAKER	1607	1662	1433	1313	1391	-13,4 %	5,9 %
ANNEN	4607	4839	4470	4485	4285	-7,0 %	-4,5 %
Totalsum	40995	40383	38748	38611	34999	-14,6 %	-9,4 %

Figur 1 Anmeldelser 2020 etter kriminalitetstype

Vinningskriminalitet utgjør den største andelen av alle anmeldelsene. Dernest kommer trafikkrelaterte anmeldelser. Det fremgår av figur 1. Når det gjelder narkotika og trafikklovbrudd gjenspeiler antallet anmeldelser i stor grad politiets aktiviteter og prioriteringer, og sier mindre om omfanget av lovbrudd som faktisk finner sted i distriktet. Det er viktig å være oppmerksom på når en skal tolke tallene.

Det er også andre grunner til at antallet anmeldelser ikke nødvendigvis gir et riktig bilde av forekomsten av lovbrudd. Publikums tilbøyelighet til å anmelde er gjerne høy ved tyveri av verdifulle gjenstander eller annen vinningskriminalitet når den fornærmede ønsker forsikringsutbetaling. Så er tilbøyeligheten lavere for lovbrudd hvor ofre føler stor skam eller ikke ønsker å gjenoppleve hendelsene, for eksempel når det gjelder vold i nære relasjoner eller overgrep. Slike mørketall utgjør et stort og viktig problem også i tolkningen av nedgangen i anmeldelser. Det kan være et uttrykk for reell nedgang i lovbrudd. Det kan også hende at folk har høyere terskel for å anmelde nå enn tidligere. Det kan for eksempel skyldes at levestandarden øker slik at folk ikke bryr seg like mye om tyverier eller at en ikke har tiltro til at politiet etterforsker saken. I tillegg kan samfunnsmessige endringer som at helerleddet som kan knyttes til vinningstyverier har falt bort de siste årene.

Undersøkelser basert på selvrappotering kan kaste noe mer lys over problematikken rundt mørketall. De fanger opp personer som blir utsatt for lovbrudd, men som ikke anmelder disse til politiet. I følge SSBs levekårsundersøkelse fra 2018 har andelen av befolkningen som blir utsatt for vold, trusler eller skadeverk sunket fra 16,9 prosent i 1997 til 9,0 prosent i 2018 (SSB 2018). Denne trenden underbygger en tolkning om at nedgangen i anmeldelser er reell, i hvert fall når det gjelder denne typen kriminalitet.

2.2. Utvikling for utvalgte undergrupper

Kriminalitetstypene i tabell 1 er relativt grove kategorier. Politidirektoratet har laget en finere inndeling der disse er brutt ned i undergrupper med mer sammenlignbare saker. Tabell 2 viser utviklingen for noen av disse undergruppene samt for noen få utvalgte statistikkgrupper innenfor disse undergruppene.

Tabell 2 Anmeldte lovbrudd etter utvalgte undergrupper, 2016-2019

Antall saker	År					Diff % 2017-2021	Diff % 2020-2021
	2017	2018	2019	2020	2021		
Undergrupper							
Alvorlig økonomisk kriminalitet	795	727	750	734	588	-26,0 %	-19,9 %
Annen økonomisk kriminalitet	2271	2627	2549	2468	2258	-0,6 %	-8,5 %
Grovt tyveri	1196	955	782	712	501	-58,1 %	-29,6 %
Grovt tyveri bolig/hytte (0921/0922)	504	441	428	439	300	-40,5 %	-31,7 %
Grovt tyveri næring (0917/0918)	199	155	143	115	109	-45,2 %	-5,2 %
Annen vinningskriminalitet	9814	10058	10317	10459	9969	1,6 %	-4,7 %
Tyveri av sykkel (0909)	1613	1778	1794	2348	2301	42,7 %	-2,0 %
Ran	42	48	59	106	64	52,4 %	-39,6 %
Mishandling i nære relasjoner	369	317	292	345	417	13,0 %	20,9 %
Annen vold	3573	3842	3649	3125	2965	-17,0 %	-5,1 %
Voldtekt	239	259	195	191	246	2,9 %	28,8 %
Seksuell omgang og voldtekt av barn u/16 år	345	307	309	280	298	-13,6 %	6,4 %
Andre seksuallovbrudd	324	383	265	271	270	-16,7 %	-0,4 %
Doping- / narkotikaovertrødelse	5312	4531	3906	3644	2422	-54,4 %	-33,5 %
Grov doping- / narkotikaovertrødelse	143	137	109	153	114	-20,3 %	-25,5 %
Skadeverk	2048	2055	2041	2227	1988	-2,9 %	-10,7 %
Arbeidsmiljø / miljø	279	262	296	393	360	29,0 %	-8,4 %
Trafikk	8015	7354	7308	7679	6853	-14,5 %	-10,8 %
Forfalskning / uriktige opplysninger / unndragelser	629	595	528	494	418	-33,5 %	-15,4 %
Hatkriminalitet	20	28	30	24	40	100,0 %	66,7 %
Orden	2774	2802	2844	2747	2549	-8,1 %	-7,2 %

Den største prosentvise økningen fra 2020 til 2021 ser vi for hatkriminalitet. Noen av disse anmeldelsene er knyttet til én og samme e-post som ble sendt til flere av distriktets og landets lokalpolitikere. I tillegg har både høstens Stortingsvalg og markeringer fra SIAN ført til mye oppmerksomhet knyttet til forebygging av hatefulle ytringer. Antallet saker knyttet til hatkriminalitet er likevel lavt, som gjør det vanskeligere å si om utviklingen er et utslag av tilfeldige svingninger. I en nylig spørreundersøkelse blant politikere finner imidlertid forskere ved Politihøgskolen en økning i alvorlige trusler mot politikeren eller personer som står han/henne nær. Denne økningen gjelder i hovedsak direkte og indirekte trusler fremsatt via sosiale medier. Dette har både sammenheng med den generelt økte bruken av sosiale medier det siste året og at sosiale medier har gitt grobunn for et stadig mer hatsk debattklima (Bjørge, Thommassen og Strype 2021). Det har i alle tilfeller vært stor oppmerksomhet rundt denne typen kriminalitet, særlig det siste året. På nasjonalt nivå har politikerne besluttet å styrke politiets arbeid mot hatkriminalitet med midler til nye stillinger til et nasjonalt kompetansemiljø. Arbeidet med å bygge opp dette startet høsten 2021.

Fra 2019 til 2020 så vi en stor prosentvis økning i antall ran, men for 2021 er antallet ran omtrent på samme nivå som i 2019.

Selv om det har vært en nedgang i voldsrelaterte anmeldelser generelt både fra 2019 til 2020 og fra 2020 til 2021, ser vi en økning for mishandling i nære relasjoner i samme periode. Det har vært en bekymring for at nedstengningen av samfunnet har gjort forholdene vanskeligere for dem som lever med vold i hjemmet, men også at slike saker blir vanskeligere å fange opp. Igjen er det store mørketall på dette området og vanskelig å si noe om forekomsten av faktiske hendelser basert på anmeldelser. Antallet anmeldelser for denne typen saker er imidlertid noe høyere i 2021 både sammenlignet med 2020 og 2019. Se mer om dette i avsnitt 2.3.1.

Antall sedelighetssaker har steget noe siden 2020. Det gjelder særlig voldtektssaker. Antall anmeldelser knyttet til seksuell omgang og voldtekt av barn er også litt høyere for 2021 enn 2020, men likevel lavere enn i 2017. Det er igjen vanskelig å si om dette skyldes faktisk forekomst eller mørketall.

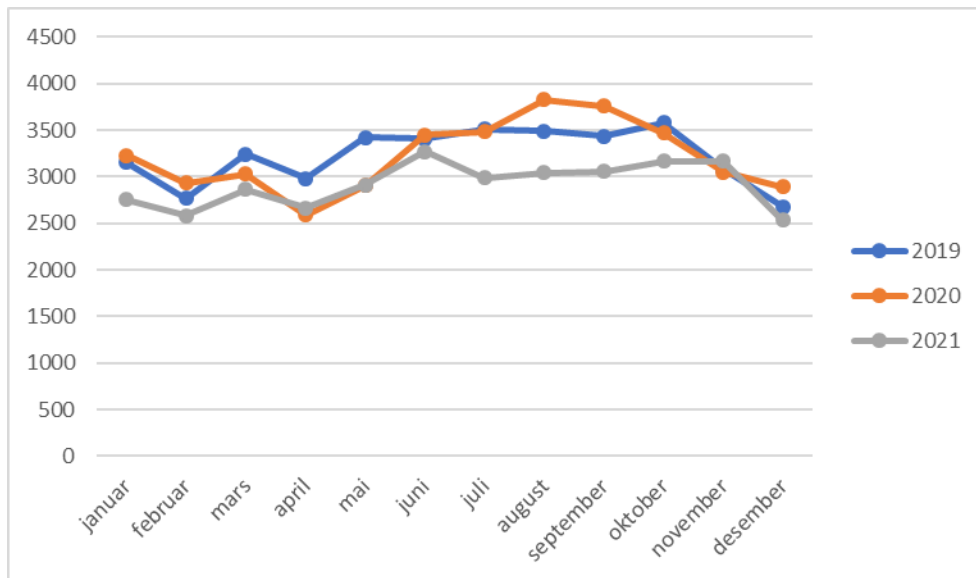
I løpet av 2020 har det vært flere drapssaker enn vanlig i Sør-Øst politidistrikt. Fem personer ble drept av én gjerningsmann i den alvorlige hendelsen i Kongsberg i oktober 2021. I desember ble tre personer drept i Svelvik av en gjerningsmann. I tillegg har det vært ett drap i Sandefjord og ett i Tønsberg.

2.3. Koronapandemien

Året 2021 har også vært preget av koronapandemien. Smittevernsrestriksjonene har vært skiftende, fra tilnærmet full åpning av det norske samfunnet, til ulike grader av nedstengning. Vi har imidlertid ikke hatt noen perioder med full nedstengning som våren 2020. Det har likevel vært perioder der smitteverntiltak har lagt sterke føringer på reisevirksomhet, næringsdrift, arbeids- og fritidsaktiviteter. Politiet har fått andre oppgaver og har også måttet løses eksisterende oppgaver på andre måter. Pandemien påvirker også kriminalitetsbildet der antall anmeldelser i perioder har vært tydelig lavere i 2021 enn i både 2019 og 2020.

Ser vi på alle anmeldelser under ett, var antallet på omtrent samme nivå våren 2021 som våren 2020. Sommeren 2021 har det vært færre anmeldelser og tallene for året som helhet har også vært noe lavere i 2021 enn i 2020.

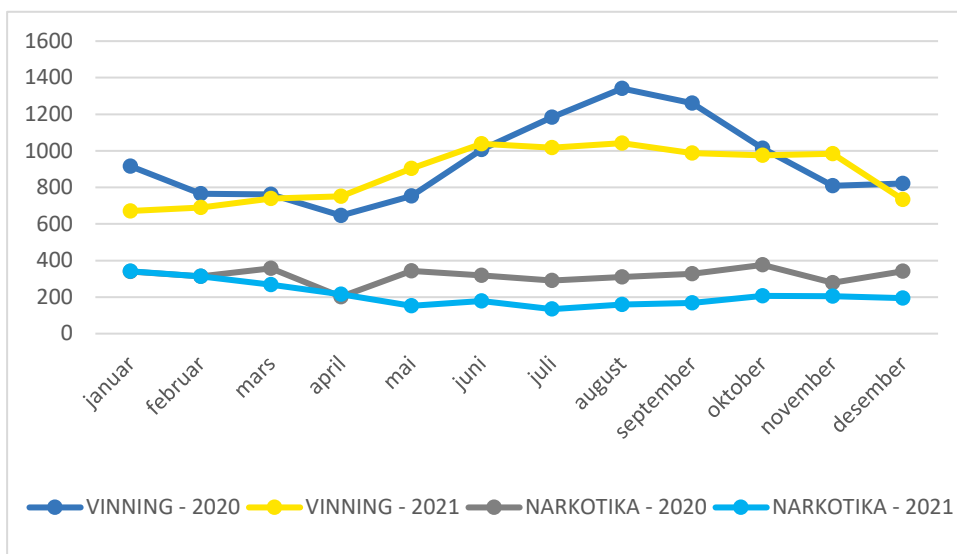
Figur 2 Antall anmeldelser pr. måned i 2019, 2020 og 2021

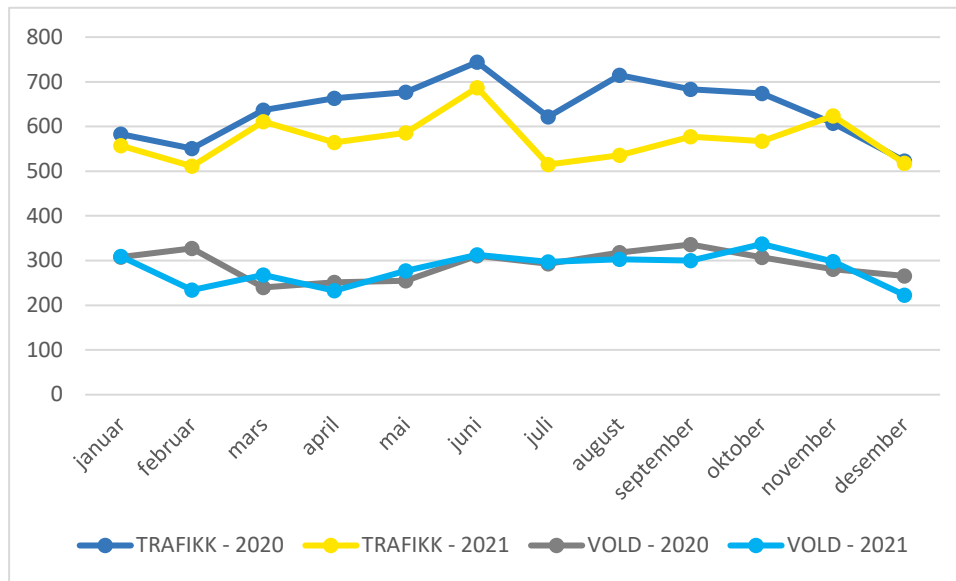
Vi ser stort sett igjen det samme mønsteret også når vi ser på de største kriminalitetstypene målt etter antall lovbrudd. For vinningslovbrudd var antallet tydelig lavere sommer og tidlig høst 2021 enn 2020. For narkotikalovbrudd var antallet anmeldelser lavere hele året. Det samme gjelder anmeldelser knyttet til trafikk. For voldssaker har antallet vært på omtrent samme nivå hele året i 2021 sammenlignet med 2020.

I kjølvannet av pandemien forventet politiet en økning i anmeldelser for økonomisk kriminalitet knyttet til blant annet misbruk av tilskuddsordningen til næringslivet. Foreløpig ser vi imidlertid ingen tegn til det. Antallet økonomi-relaterte anmeldelser har også vært lavere i 2021 enn i både 2020 og 2019

Figur 3 Antall narkotika og vinningsanmeldelser pr. måned, 2021 og 2020

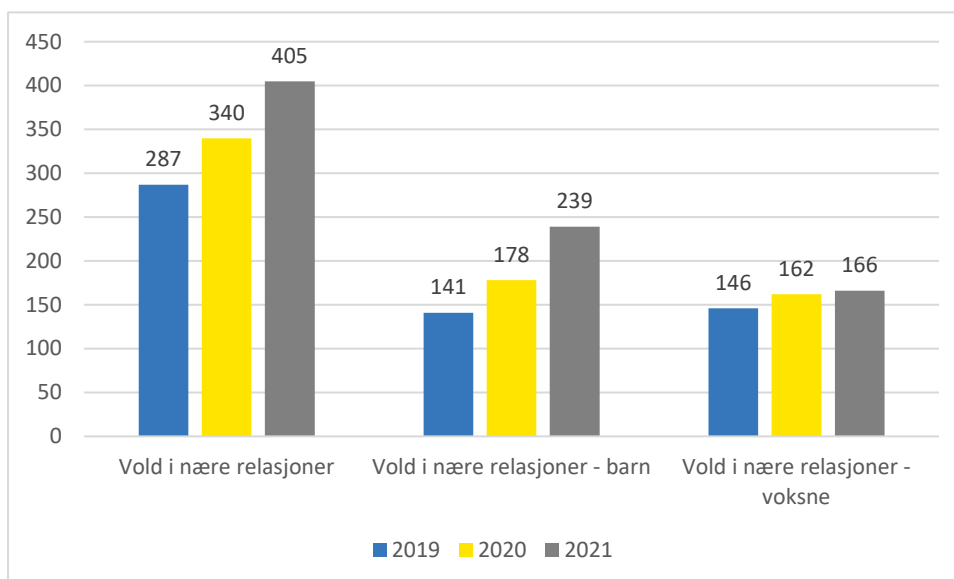
Figur 4 Antall trafikk og voldsanmeldelser pr. måned, 2020 og 2021

Det har vært knyttet særlig oppmerksomhet til hvordan nedstengningen av samfunnet påvirker vold i nære relasjoner. Figuren under viser antall anmeldelser for koder knyttet til vold i nære relasjoner de siste tre årene. For å skille ut saker der barn er involvert har vi summert opp antallet saker som behandles i distriktets barnevoldsavsnitt. Dette er saker der barn er direkte fornærmede eller fornærmet som vitne.

Antallet anmeldelser for denne typen saker har økt, særlig i saker der barn er involvert. For saker som gjelder barn er økningen på omtrent 34 % sammenlignet med antallet i 2020.

Figur 5 Antall anmeldelser vold i nære relasjoner 2019-2021

2.4. Koronalovbrudd

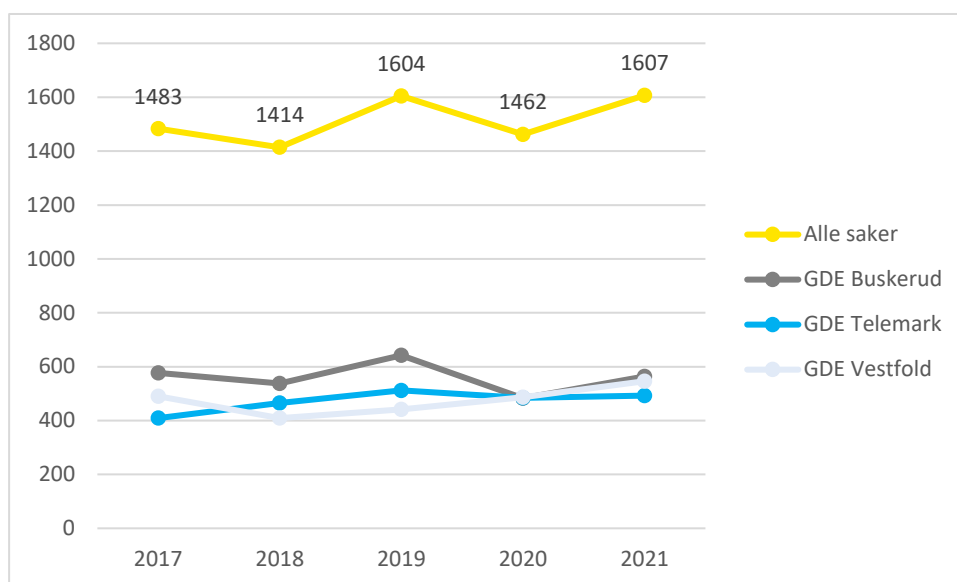
I løpet av 2021 har det blitt registrert 247 anmeldelser av lovbrudd knyttet til korona med gjerningssted i Sør-Øst politidistrikt. Disse handler i hovedsak om brudd på karantene, antallskrav til private arrangementer, manglende negativ test ved ankomst til landet og andre smittevernregler. 28 % av sakene er påtaleavgjort pr. 04.02.2022 og 94 % av sakene har fått en oppklaringskode. Det har vært flest slike saker i Sandefjord (117) og Grenland politistasjonsdistrikt (54). Det høye antallet saker i Sandefjord politistasjonsdistrikt skyldes brudd på innreiserestriksjoner ved Torp Lufthavn, og endel av sakene i Grenland skyldes brudd på de samme restriksjonene ved innreisekontroll på fergen mellom Langesund og Hirtshals.

3. Ungdomskriminalitet

Ungdomskriminalitet er et prioritert område i Sør-Øst politidistrikt. Å forhindre at ungdom begår kriminalitet og hurtige reaksjoner ved lovbrudd er en viktig forbyggende strategi. I dette kapitlet følger statistikk over *antall saker* der ungdom under 18 år er siktet, mistenkt eller domfelt for en straffbar handling. I én sak kan det være flere personer involvert og altså flere straffbare forhold. Videre kan de samme personene være involvert i flere saker. Antall saker gjenspeiler ikke direkte antall ungdom som har vært siktet, mistenkt eller domfelt for straffbare forhold.

Det har i hovedsak vært en økning i antall saker fra 2017-2021, men med en liten nedgang i 2020. Det kan ha sammenheng med smittevernstiltakene. Antallet saker totalt sett var i 2021 på samme nivå som i 2019. For narkotika-saker har vi imidlertid sett en klar nedgang i antall saker.

Figur 6 Antall saker ungdom under 18 år, 2017-2021

Tabell 3 Antall saker ungdom under 18 år etter kriminalitetstyper, 2017-2021

Kriminalitetstype	2017	2018	2019	2020	2021	Diff % 2017-2021	Diff % 2020-2021
ANNEN	170	141	194	172	189	11,2 %	9,9 %
MILJØ	5	2	4		1		
NARKOTIKA	249	231	296	202	116	-53,4 %	-42,6 %
SEDELIGHET	128	128	100	118	123	-3,9 %	4,2 %
SKADEVERK	135	94	115	86	140	3,7 %	62,8 %
TRAFIKK	189	203	168	228	240	27,0 %	5,3 %
UNDERSØKELSESSAKER	8	4	3	5	1		
VINNING	322	305	360	343	364	13,0 %	6,1 %
VOLD	246	269	324	287	374	52,0 %	30,3 %
ØKONOMI	31	37	40	21	59	90,3 %	181,0 %
Totalsum	1483	1414	1604	1462	1607	8,4 %	9,9 %

4. Straffesaksbehandling

Under følger nøkkeltall for straffesaksbehandlingen i Sør-Øst politidistrikt de siste fem årene. Datagrunnlaget bygger på saker som har fått en *oppklaringskode* i perioden 01.01.2016-31.12-2020. Registreringsdato kan være utenfor denne perioden. Videre bruker vi saker der Sør-Øst politidistrikt er *eierdistrikt* som innebærer etterforskningsansvar for saken. Gjerningssted kan være utenfor distriktet.

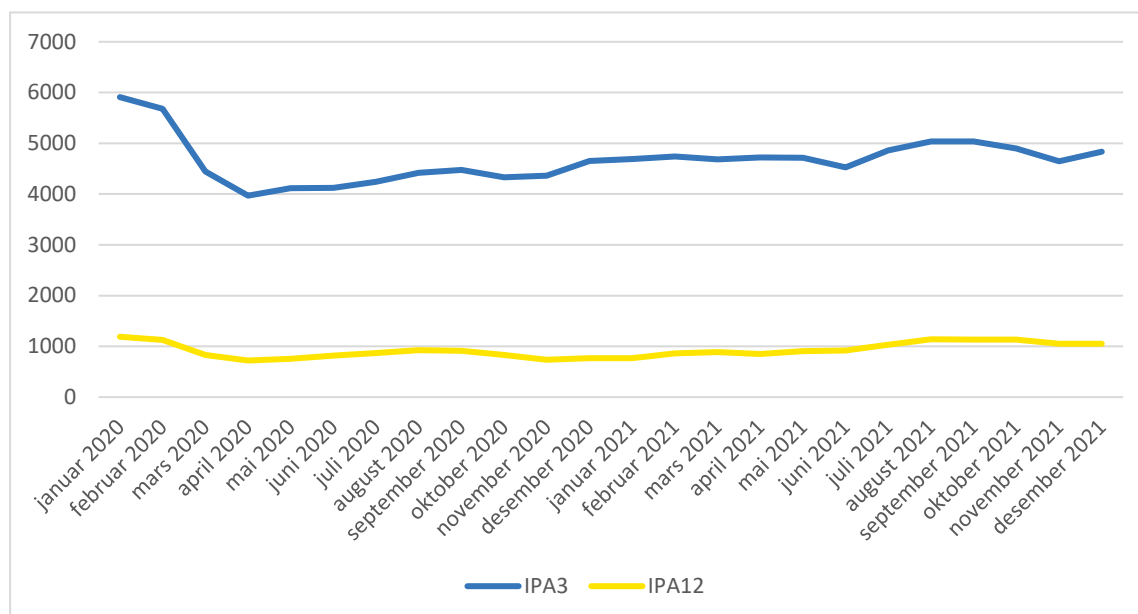
Den gjennomsnittlige saksbehandlingstiden på anmeldelsene har vært noe lavere i 2021. Det samme gjelder andelen påtaleavgjorte saker. I likhet med antallet anmeldelser ser vi en nedgang i antall påtaleavgjorte saker. Andelen er rimelig stabil, men noe lavere i 2021 sammenlignet med de siste fem årene.

Tabell 4 Gjennomsnittlig saksbehandlingstid og påtaleavgjorte saker 2017-2021

	2017	2018	2019	2020	2021
Gj.snittlig saksbehandlingstid	72	86	84	84	77
Antall påtaleavgjorte saker	18 485	18 413	17 662	18 657	15 001
Andel påtaleavgjorte saker	45,5 %	43,4 %	44,2 %	45,1 %	41,8 %
Gj.snitt saksb.tid ikke-opplarte saker	60	64	62	58	47
Gj.snitt saksb.tid opplarte saker	86	110	108	113	111

Figur 7 viser antall restanser pr. måned fra januar 2020-december 2021. Vi ser en nedgang både for restanser over 12 måneder og over 3 måneder. Dette er saker eldre enn 3 måneder og eldre enn 12 måneder som ikke er påtaleavgjort. Nedgangen er særlig markant for restanser over 3 måneder. Ved utgangen av desember 2021 hadde Sør-Øst politidistrikt 4836 slike saker. Det er en nedgang på 18 % sammenlignet med starten av 2020. Nedgangen skjedde hovedsakelig våren 2020. Siden da har restanser over 12 måneder vært på omtrent samme nivå, mens restanser over 3 måneder har økt noe.

Figur 7 Restanser januar 2020-december 2021

Oppklaringsprosenten har vært relativt stabil de siste årene, men den varierer stort etter kriminalitetstype. Innenfor de fleste kriminalitetstyper har oppklaringsprosenten også vært stabil. Den svinger stort sett bare for saker innen miljøkriminalitet, arbeidsmiljø og undersøkelsessaker. For disse kategoriene er antall anmeldelser også lavt som gjør tallene mer utsatt for tilfeldige svingninger.

Tabell 5 Oppklaringsprosent etter kriminalitetstype, 2016-2020

Kriminalitetstype	År				
	2017	2018	2019	2020	2021
ANNEN	73,9 %	72,4 %	70,8 %	68,0 %	67,0 %
ARBEIDSMILJØ	75,7 %	66,7 %	76,8 %	90,7 %	81,0 %
MILJØ	38,7 %	56,2 %	38,1 %	48,1 %	65,7 %
NARKOTIKA	83,6 %	81,8 %	81,4 %	80,1 %	74,8 %
SEDELIGHET	56,9 %	63,0 %	63,2 %	58,8 %	58,5 %
SKADEVERK	25,0 %	25,0 %	25,7 %	24,9 %	26,2 %
TRAFIKK	84,0 %	84,3 %	82,9 %	85,6 %	84,0 %
UNDERSØKELSESSAKER	42,9 %	88,9 %	66,7 %	50,0 %	100,0 %
VINNING	25,0 %	21,1 %	22,0 %	24,2 %	22,9 %
VOLD	53,4 %	56,2 %	58,3 %	56,8 %	57,8 %
ØKONOMI	36,3 %	36,4 %	40,8 %	46,3 %	40,3 %
Totalsum	55,2 %	53,4 %	53,5 %	54,1 %	51,8 %

5. Psykiatrioppdrag

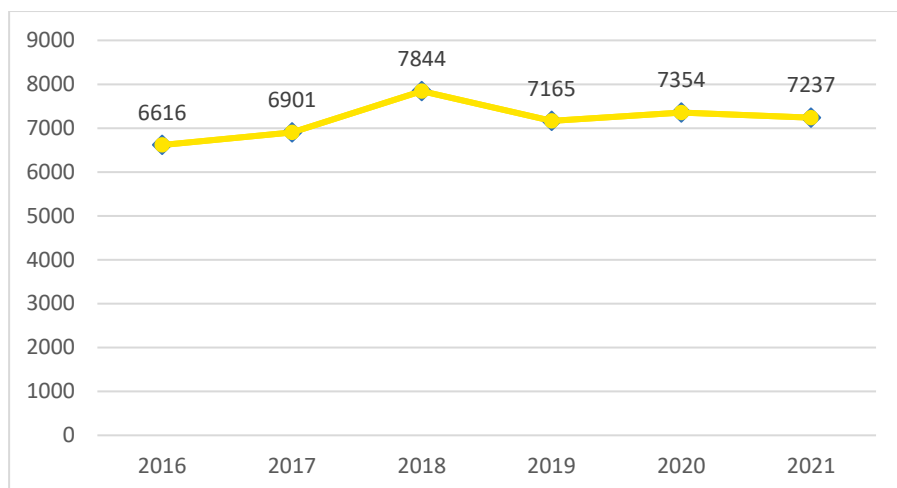
For analyser av psykiatrioppdrag og/eller bistand helsevesen bruker vi også informasjon fra PO og har sett på oppdrag gjennomført i perioden 01.01.2016 – 31.12.2021 med én eller flere av følgende koder:

- bistand helsevesenet
- transport psykiatri
- psykiatri
- psykiatri permisjon
- psykiatri refusjon
- fremstilling lege
- selvskading
- suicidal
- savnet suicidal

Dette er samme definisjon som Politidirektoratet har brukt for tilsvarende analyser på landsbasis. Oppdrag der politiet bistår helsevesenet kan kodes på flere måter avhengig av hva bistanden gjelder, og flere koder kan brukes på samme oppdrag. Videre er politiets koding av oppdrag ikke nødvendigvis basert på et medisinsk diagnosesystem, men kan også være basert på politiets oppfatning og vurdering av personen. Politiet har ikke alltid informasjon om/kunnskap om personens sykdomshistorikk eller diagnose, og da fremkommer ikke denne informasjonen i kodingen av oppdraget. Listen over koder er derfor ikke uttømmende for forhold knyttet til psykisk syke. Koder som "kontroll person", "tvang trusler", eller koder knyttet til bl.a. voldshendelser, rus og redningsaksjoner kan også involvere psykisk syke personer. Videre vil hendelser kodet som redning og ulykker med mer også kunne ha psykisk syke som involverte i hendelsen. Det kan også oppstå situasjoner der politiet kommer i kontakt med psykisk syke uten at det er helsevesenet som har bedt om bistand. Det er dermed vanskelig å få til et helt presist uttrekk eller definisjon av aktuelle oppdrag.

For perioden som helhet finner vi totalt 43 117 unike oppdrag med én eller flere av kodene over. Figuren under viser antall oppdrag pr. år. Det er ingen tegn til økning i antall oppdrag knyttet til psykiatri og bistand helsevesen de siste årene. Figuren tar imidlertid ikke hensyn til tidsbruk pr. oppdrag.

Figur 8 Oppdrag knyttet til psykiatri og/eller bistand helsevesen 2016-2021

6. Politirådssamarbeid

Politiråd er et formalisert samarbeidsforum mellom øverste ledelse i kommunene og lokalt politi. I politiets virksomhetsstrategi mot 2025 er "forebygging" definert som politiets hovedstrategi. Samtidig kan ikke politiet drive god kriminalitetsforebygging alene. Kriminalitet og utrygghet er komplekse problemer som må forebygges på ulike måter og ved ulike tilnærminger samtidig. Kommunen har det lokale ansvaret og driver veldig mange av de tjenestene som er nødvendige både for å forebygge og håndtere alvorlige hendelser. Derfor er godt samarbeid med kommunen viktig.

Politirådet skal være et strategisk organ for det lokale kriminalitetsforebyggende og trygghetsskapende arbeidet. Politiet er pålagt å ta initiativ til politirådssamarbeid med kommunen(e). Ordningen er frivillig for kommunen. Politirådet kan bestå av én kommune og den lokale politienhet, eller være et regionalt politiråd, der flere kommuner og geografiske driftsenheter i politiet deltar. Den nærmere organiseringen av politirådssamarbeidet avtales lokalt.

Politirådet skal bidra til:

- At kommune og politi tar et felles ansvar for kriminalitetsforebygging og innbyggernes trygghet
- Å styrke dialog og samarbeid mellom politi og kommune
- Bedre informasjonsflyt mellom politi og kommune
- Økt kunnskap om kriminalitet og utrygghet lokalt og om de bakenforliggende årsaker.

Å videreutvikle politirådene er en av de strategiske prioriteringene i 2022 for Sør-Øst politidistrikt. I den forbindelse har distrikt sensommeren 2021 gjennomført en egenevaluering av politirådssamarbeidet.

Alle kommuner i distriktet unntatt Krødsherad har etablert politiråd. Videre er det kun to kommuner, Krødsherad og Kongsberg/Flesberg/Rollag som ikke har signert samarbeidsavtale. En skriftlig samarbeidsavtale tydeliggjør målsettinger, rammer og roller, og bidrar til å ansvarliggjøre partene. De aller fleste kommuner har politiråd 3-4 ganger i året. Noen få har 2 ganger i året og én kommune har 5-6 ganger i året. Praksisen er litt ulik når det gjelder ansvar for å utarbeide agenda. I de fleste kommuner settes agendaen i samarbeid mellom politiet og kommunen. I andre er dette SLT-koordinator sitt ansvar og i noen er det ordfører/rådmann eller kommunen selv som setter agenda. Fra politiets side deltar politikontakt i politirådet ved alle lokasjoner. Ved en del steder er også tjenesteenhetsleder, seksjonsleder, politistasjonssjef eller GDE leder med. I fem kommuner er deltagere fra lokalt næringsliv fast med på politirådsmøtene og i ytterligere fem kommuner er disse med ved behov eller representert i politirådsmodellen. Fire kommuner har deltagere fra andre offentlige eller private organisasjoner som møter fast i politiråd. I ytterligere fem kommuner møter slike representanter ved behov eller er omfattet av politirådsmodellen.

Sør-Øst politidistrikt har hatt pilotprosjekter i Lier og Midt-Telemark for å styrke politirådssamarbeidet ved å også involvere næringslivet og andre private aktører. Som del av dette arbeidet har politiet blant annet innledet et strategisk samarbeid med Barnevakten.no som driver forebyggende arbeid mot nettkriminalitet blant barn og unge. Videre er det gjennomført forebyggende tiltak sammen med samarbeidsparter i byggebransjen og i landbruket.

Referanser

SSB (2018). *Utsatthet og uro for lovbrudd, levekårsundersøkelsen*.
<https://www.ssb.no/sosiale-forhold-og-kriminalitet/kriminalitet-og-rettsvesen/statistikk/utsatthet-og-uro-for-lovbrudd-levekarsundersokelsen>

Bjørgo, T., Thommassen, G. og Strype, J. (2021) Trakassering og trusler mot politikere. En spørreundersøkelse blant medlemmer av Stortinget, regjeringen og sentralstyrene i partiene og ungdomspartiene. PHS Forskning 2021:01
<https://phs.brage.unit.no/phs-xmlui/bitstream/handle/11250/2976766/trakassering%20og%20trusler%202021-1.pdf?sequence=1&isAllowed=y>